

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ES 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

SZÉPIROD. FŐMUNKATÁRS: **FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS**

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Hová megyünk?

Írta: **Kaas Ivor** báró.

Forogva halad a történet ke-reke. — Forgásában az események ismétlődnek, ami felül volt, lekerül, ami alul van, feljut. Az emberek egyformák és az események hasonlóak, de a körfutam a gondviselés pályáján előreviszi a nemzeteket.

Fél század óta Magyarország története is tele van hasonló párhuzamokkal. Közéletünk a parlamentben koncentráldott. A leghevesebb pártviszályok után ölekezés a Deák-párt és Tisza-párt között; irtó választások után: fuzió nemzeti- és szabadelvű párt között; obstrukció után koalíció következett. Az ok is mindig ugyanaz: viszonyunk Ausztriához az a tengely, mely körül egész alkotmányos életünk karikázik. A Deák által vezetett nemzet kénytelenségből békült ki a 49-iki vérfürdők után, mert megcsalhatkozott a francia III. Napoleonban, aki 1859-ben hirtelen békét kötött Villa-Frankában és csalatkozott porosz Vilmos királyban, ki 1866-ban megállt Pozsonynál. A kimerült akarta a békét és a megvert osztrák császár alkuba bocsátkozott. Deák megkapta a jogfolytonosságot, a császár a koronázással uralkodásának legitimitását; Magyarország területi épségét és államiságát és parlamentáris kormányát; a császár közös hadsereget, a közös miniszteriumokat és az osztrák-magyar delegációkat. A 48 elismertett, de nem maradt épen; Magyarország állami önállósága is elismertett, de a monarchiába, vagy birodalom keretébe foglalattott. A personális unióból állami szövetség lett. Ez a kiegyezés jó is volt, rossz is volt. Tisza Kálmán és Kossuth Lajos annak ellentmondtak.

Csakhamar kitüntek a kiegyezés hibái s akkor vállalkozott Tisza, az 1874-iki pénzügyi és gazdasági válság után, hogy megmenti az ország financiáit s jobb gazdasági kiegyezést csinál, ezen reményben a közjogi oppozícióról lemondott és lett miniszter. Vele ment a pártja, kimaradt egynehány függetlenségi s nagy volt az öröm és bizalom, hogy majd hoz Tisza Kálmán előbb gazdasági jólétet s azután ha a király bizalmát megnyerte, megvalósítja felfüggesztett elveit s lesz magyar

bank és magyar hadsereg. 1875 márciusától 1876 májusáig egyetértett az egész ország s Tisza Kálmán a nemzet egész erejétől támogatva indult Bécsbe s visszajött leverten s hozott egy sokkal rosszabb kiegyezést, vamtarifát és kereskedelmi szerződést.

A fuzió megszakadt, új ellenzék képződött s a nemzeti politika 67-es alapon kifejlődött, vezére volt Apponyi; a függetlenségi párt pedig megerősödött, vezére volt Kossuth Lajos. Simonyi, Helfi, Irányi, Ugron, Mocsáry, Eötvös, Justh vezették Kossuth pártját a parlamentben. De Tisza és az osztrák rendszer uralkodott az ország felett s mikor 10 éves jubileumát ülte az öreg Tisza, azzal hizelegtek neki tányérnyalói, hogy „már nincs többé ellenzék Magyarországon.” Igaz, jöttek a deputációk hódolni s mindegyik kerület hivatalos jelöltet kért tőle; ami ellenzék volt a Házban, az se volt komoly, ott ültek benne mindenütt Tisza bizalmas barátai és ügynökei.

Mégis megbukott. A függetlenségi s a nemzeti eszme bukatta meg, mikor bécsi rendeletre az alkotmány ellen vétett. Mert miután 1876-ban gazdaságilag lenyűgöztek és pénzügyileg úgy kizsákmányoltak, hogy a bukástól csak Wekerle mentett meg, 12 évvel később a földbirtokosok regále-jogának kisajátításával az osztrák államférfiak elérkezettnek vélték az időt a birodalmi egységet és az autokráciát a hadseregben is megörökíteni s jöttek a véderőtörvényjavaslattal. A nemzet felébredt, az ellenzék megtette kötelességét. Az ujjoncállítási jog elsikkasztása nem sikerült s a hosszú harcnak vége mégis csak egy kiegyezés lett, melyben Magyarország jogainak elvi épségét elismerte a király, a császárnak pedig a magyar országgyűlés megadta a létszámfelemelést, a költségzaporítást, az egységes hadsereget, a fekete-sárga zászlót s a német kommandót.

Amikor pedig harmadszor is letelt a gazdasági kiegyezés tízéves határideje, az osztrákok követelték a kvótának a föl-emelését. Követelték a vám-közösség megörökítését az ischli klauzulával és megtagadták a készpénzfizetések felvételét s a valutaszabályozás végrehajtását. Fölvetették a bank-kérdést éle-

sebben, mint valaha, hogy a pénz- és hitelforgalom fölötti rendelkezést is biztosítsák maguknak és az osztrák banknak. Újra felzudult a magyar nemzet, újra szakadás állott be a többségben; Bánffy megbukott, az önálló vámterület jogát megvédtük, a 67-es pártok egyesültek és iszonyu nagy volt az öröm, általános a bizalom és reménykedés, hiszen paktum is volt, sőt garanciális törvényeket is kaptunk 1899-ben. Mi lett a vége? Szilveszter-éji mulatság: Széll-Körber-féle tréfa; kiegyezés, melyet elfogadtattak a magyar parlamenttal s lekötötték vámközösségben 1907-ig, úgy hogy nem rendelkezhetett tarifáiról, nem köthetett szerződéseket a külfölddel, gazdasági és politikai bizonytalanságokban kintlódott évekig — Ausztria pedig szabad kezet tartott fönn magának s a kiegyezési javaslatokat le se tárgyalta, de a külfölddel szerződéseket önállóan kötött, ezekbe Magyarországot is belefoglalta s kedvére a császár még a magyar kvótát is fölemelte.

Amikor pedig a világbeke biztosítva lévén, a „viribus unitis-politika“ újabb támadást intézett Magyarország ellen gazdasági, pénzügyi és katonai téren; amikor a felségjogok címén chlopy-i hadiparancsok jelentek meg és szeptember 23-iki cédulak adattak ki s ezekben a magyar alkotmányt sarkaikból akarták kiforgatni, ez a szegény, elnyomott és megnyomorított nemzet jogának és életének védelmére kelt újra, úgy, ahogy tudott. Egy kis ijedtség volt Bécsben, megcsappant a kassa, megzavarodott a híres hadsereg és fejét csóválta Európa, mikor a katonákat a magyar parlamentbe betörni látta.

Megint egyetértett a nemzet és megint kiegyezett a császár és a király a nemzet vezéréivel. Megint paktum, melyben pénzt és katonát kapott a császár; a vámterület egységét biztosította magának Ausztria, kereskedelmi szerződéseket kapott a külföld s a magyar nemzet — fentartotta jogait és kapott parlamentáris nemzeti miniszteriumot. — Ausztria pedig szabad kezet tartott fenn magának: követeli a kvóta felemelését s az egész kiegyezés revízióját, a vám- és bank-kérdést is beletudva.

Mi vár ránk a jövőre? Erre

nem felelhetünk, hiszen mi bizunk Wekerleben, Kossuthban, Polónyiban és Darányiban, hogy ők Beck és társai furfangjával szemben a magyar érdekeket meg tudják védeni. — Ha a király igazságos, törvényes önállóságunkból ki nem turhat az osztrák. A koalícióban és a függetlenségi pártban is bizunk, hogy amolyan Tisza Kálmán-féle, vagy Széll Kálmán-féle kiegyezéseket — melyek egy csödtömeg 20 percentes „ausgleich“-jához hasonlítanak inkább, miut független államok páritásos szerződéséhez — hogyha ilyen kiegyezést hozna Bécsből Wekerle, azt a koalíció s a függetlenségi párt el nem fogadná. A koalíciót minden-estre megbontaná.

Tehát bizunk Wekerleben és társaiban, mert bennük kételkedni nincs okunk. Azt pedig nem követelik tőlünk, hogy az osztrák kormány, a Reichsrath és az udvar iránt bizalommal viseltessünk. Ezek a másik szerződő fél és ezért jogosult a kétely.

Tovább a história nincs! A kerék forog fel és le s mindig körben mozog és halad pályáján. Vajjon Magyarország függetlensége irányában?...

A politikai helyzetről.

* **Félszázados történetünkkel** bizonyítja Kaas Ivor báró a „Magyarország“ keddi számának első helyén közölt cikkelyében hazánk vajudasát. Szükséges, hogy mindenki tudja arról és folyton szem előtt tartsuk történetünket. Ezért frissítjük föl mi is olvasóink előtt. Aggódik a jeles publicista hazánk függetlensége miatt, mert félig-meddig bizonytalannak látja a jövőt. Viszont Hentaller Lajos az „Egyetértés“ vasárnapi számában szintén fölveti a kérdést: „Mi lesz két év múlva, ha ez a jelenlegi ideiglenes állapot véget ér?“ Erre azonban ő sem adja meg a választ, de utat jelöl, hogy az ideiglenes állapot alatt elő kell készíteni a talajt a personális uniónak, mert ez a függetlenségi párt kötelessége és a párt csakis azért ment bele a mai átmeneti állapotba, hogy teljesítthesse ezt a kötelességét. Buday Barna pedig „Az Ország“ keddi számában az alkotmánypárt felfogásával érvel. Tagadja, hogy a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt „azért lépett kormányra, hogy előkészítse a personális uniót“. Azután pedig, mintha azt mondaná: hátrább az agarakkal, mert mi diktálunk, a mi portánkon vagytok, mint

vendégek, de azért a házigazdák mi, alkotmány-párti 67-esek vagyunk. Ki is mondja hogy az egyesült ellenzéknek „a függetlenségi párt nem egésze, csak alkotó része”. Engedelmet kérünk Buday Barnától, „Az Ország” agilis szerkesztőjétől, de hogy a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt, mint ilyen — minő politikát követ, azt talán nem annyira az alkotmány-párt, hanem inkább a 48-as Kossuth-párt van hivatva meghatározni. Kossuth Ferenc pártelnök határozottan kijelentette, hogy a párt elvei fenntartásával vállalja el a kereskedelmi miniszterséget. Ez pedig azt jelenti, hogy elveit szögére akasztani, a miniszterségért nem fogja. A másik oldalon tehát ne tartsanak attól, hogy „amint Magyarország a nagyhatalmi szférából kiesik, a belülről és kívülről működő feszítő erőknek nem tud ellentállani”. Románia fenn tudja magát tartani, pedig kisebb állam nálunknál. Ne kishitűsködjünk tehát s törekedni kell állami önállóságunk kivívására, még pedig a 48-as Kossuth-párt elvei szerint, mert a 67-es politikától csak Ausztria remél jobb jövőt, Magyarország soha. Szeretnők látni azt a képviselőt, aki a legközelebbi választáson, mint függetlenségi és 48-as jelölt így szólolna választóihoz: „Kedves polgártársak! Én ugyan testig-lelki 48-as érzésű vagyok, de 67-es politikát követek. Válasszatok meg!” Olyan abcugót még a világ nem látott, amilyent a merész jelölt ur kapott volna. Tehát mit jelent ez? Azt, hogy az ország közönsége mindenütt, ahol különös befolyás nem működött, tiszta 48-as jelöltet támogatott szavazatával és a 67-es igen gyakran még ott is elbukott, ahol a vezérlő-bizottság ajánlotta. Így volt pl. ez nálunk is. Anyyira így volt, hogy az előbb 67-es Bánffy-párti elvet vallott jelölt megválasztása — egyideig kétséges volt csak, akkor nyugodott bele a polgárság, mikor esküvel fogadta a jelölt, hogy tiszta 48-as politikát fog követni. Jó lesz

ilyenekre emlékezni az egyes 48-as képviselőknek. S eltekintve attól, hogy az alkotmány-pártnak tetszik-e vagy nem, erősítsék a 48-as falusi körök szervezésével pártunk törekvését.

* Az ökök ugyan nem ritka cikk a külpolitikában, — írja a „Magyar Hírlap” — de ennyire legszemélyesebb mivoltában, mint most, még sohase jelent meg a szarvasmarha a zöld frakkok és kék könyvek világában. A szerb vámháboruból annyi valószínűnek látszik, hogy Konstantinápoly és a balkáni kereskedelmi összeköttetés minden előnyét szerencsétlen balkáni politikánk folytán Anglia mellett főképp és első sorban Németország élvezzi. A hivatalos külpolitika pedig azzal vigasztalódik, hogy Németország „hü szövetségeseink”. Üsse meg a mennyők az olyan „hü szövetségest”, mely ezt arra használja, hogy minket kinullifikáljon. „Huncut a nimőt” s ebben és másban nekünk mindig igazunk van, de ez az igazunk többet fog ártani valódi balkáni érdekeinknek, mint a mit a legbölcsebb cáfolatok és leleplezések jóvá tehetnek.

* A börze arat. Hihetetlen olcsó a buza ára s ezt a börze természetesen kihasználja; azt állítván, hogy kitünő termés volt. Az osztrákok meg az ausztriai termést dícsérik, nehogy a magyar termelő arra a gondolatra jöjjön, hogy az idén buzájáért illendő art követeljen. Réssen legyenek a gazdák — mennyire tehetik mi lesz nálunk a raktárszövetkezettel? Ezen évről ismét elmaradt.

* A marosvásárhelyi választás elé nagy érdeklődéssel tekint az egész Székelyföld kereskedő és iparos közönsége. Kíváncsian várja, hogy vajjon az életben mindig közvetlen a nép érdekében működött, folyton tiszta 48-as függetlenségi politikát győz-e s vajjon érdemes-e éjjel nappalá téve, polgártársainkért küzdeni egy egész emberöltőn át,

amint ezt Sz. Szakáts Péter székely kamarai titkár tette? Mi bizunk a székely főváros polgárságának bölcsességében s hisszük, hogy Szakáts Péter zászlóját diadalhoz juttatja.

* A számvevőségek visszaállítása egyre foglalkoznak a lapok. Erről a „Székely-Udvarhely” emlékezett meg első sorban. A kormány a javaslatot őszszel a képviselőház elé terjeszti s már január 1-én életbe kívánja léptetni. A pénzügyi hatóságok szeptember folyamán az elszámolás és átadás előmunkálatait országsszerte megkezdik.

Iparban a jövőnk.

III.

Iparos osztályunk.

(I. Folytatás.)

Cifra nyomoruságnak nevezhetnők ezt az életet, melynek ifjaink jelentékeny része ki van téve csak azért, mert szülőik a szurtos kéztől irtóztak; csak azért, mert annak idejében az iparos pálya iránti hajlamot, szeretetet nem hogy ápolták volna szívükben, hanem egyenesen elfojtották azt: az iparos pálya és annak munkásával szemben tanusított kiesinyeseikkel, lenézésükkel.

Bezzeg másképp gondolkozik a praktikus angol. Angliában a munkáskezet cseppel sem nézik kevesebbre a tanult főnöl; az iparos pályára készülő ifjút a felsőbb iskolák hallgatójánál.

Ott a kézimunkát az elemi iskolában a legfelsőbbig tanítják, mert ismerik a kézimunka nevelő befolyását Anglia művelt társadalmá szíve sen adja az ifjút az iparos pályára, mert a kézimunkát a szellemivel egyenrangúnak tartja.

A kézimunka szeretete, a munkáskeztisztelete meg is teremtette Angliában a maga áldásait. Irigy szemmel tekinthetnek Európa többi nemzetei e nép virágzó iparára s az ezen alapuló vagyonosodásra.

Nálunk uri ember vajmi ritkán

adja gyermekét az iparos pályára. Tudókat akarnak mindannyiból nevelni. Félnék, nehogy az ősök megforduljanak sirjaikban; nehogy a szent hamvak megszenteltetésének, ha valamelyik unoka kalapácsot vagy gyalut merne kezébe venni.

Innen azután az az élethalál harc, amelyet a szellemi téren működő ifjakkal egy-egy jobb állás elnyerése alkalmával tapasztalunk: kiölve lelkiükből minden önéretet; örökös rab-szolgálatra kárhóztatva nem egyszer azokkal szemben, kiknek kenyerüket köszönhetik. Ez már aztán valóban igazi ok volna arra nézve, hogy az ősök unokáik keserves élete fölött fájdalmas könnyeket hullassanak.

A törekvő, szorgalmas iparos kenyere biztos; amíg a szellemi téren működő ember sokszor a legnagyobb erőfeszítés mellett is nélkülözésnek van kitéve.

Éppen azért „nincs miért többre becsülnünk azt, aki a feje után koplal, mint azt, aki a két keze munkája után tisztességesen megel.”

Vajha hazánkban is megadnók már egyszer a kézi munkásnak a polgárjogot; ha társadalmunk érületében, gondolkodásában végre-valahára gyökeret verne a kézimunka tisztelete, becsülete. Innen aztán friss, új életnedvet meríthetne hazánk ipara jövő fejlődéséhez, felvirágzásához.

Épen ezért a művelt magyar társadalom saját jól felfogott érdeke mellett hazafias kötelességet is teljesítene, ha szakítva az előítéletekkel, nevelési rendszerében oda hatna, hogy a kézi munka iránt kedvet gerjeszzen a gyermeki kebelben; ha jó példaadásával rajta lenne, hogy tiszteletre, becsülésre szoktassa azok iránt, kiknek két keze munkája után remélhető hazánk anyagi gyarapodása. Mert ne feledjük azt, hogy ma már valamely nemzet életföltételei között az ipar elsőrangú tényezővé nőtte ki magát.

Am ha a társadalomnak megvan a kötelessége az iparos osztály-

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRCAJA.

A székelyek reálörténete 1562 — 1691-ig.
Irtta: Connert János, ford. Balásy Dénes.
(52. folytatás.)

A székely nemességnek képe, a mint az előadottakból látható, főltte hasonló a vármegyei nemesség képehez, kivéve, hogy a székely nemesség bizonyos jogokból többet bírt megörézni, a melyek helyzetét kedvezőbbé tették, mint a vármegyei nemesség.

... Némely kiváltságos rendek. Mielőtt a székely rendek borozdolását bevégeznők, meg kell emlékeznünk az ugynevezett kiváltságos rendekről. Ideszámítandók: a városi polgárság s néhány kiváltságos hely, mint pl. Oláhfalva, Zetelaka lakosai. Ezekről lesz még szó az alábbi fejezetben, mely a „városokat a Székelyföldön” tárgyalja. Itt csak a solymosokat vagy solymárokat említjük meg.

A 17. és 18-ik században Erdélyben a sólyom madarat használták még vadászatkor. Különösen a székelyek foglalkoztak annak fogásával szelidítésével, mert a hegyek közt, gyakori volt. Azért az erdélyi fejedelmek némely embert megbíztak a vadászó madár fogásával és szelidítésével. Nem lehet azonban megmondani: miótától fogva voltak a székelyek közt fejedelmi engedélyezett sólyom vadászok. 1652-ben már régi foglalatosság és intézkedés volt.²¹⁹ Feltehető, hogy Aranyosszék kivételével talán, az

egész Székelyföldön voltak solymárok. Oklevélleg kimutatható ez Udvarhely, Bardóc, Csik-Gyergyó és Orbai székerek névze.²²⁰ De a solymárok számát nehéz megállapítani. Az, a helyi viszonyoknak megfelelőleg, az egyes székerekben nagyon különböző lehetett.

1652-ben Korond, Sőfalva és Parajd községekben 16 solymár volt, Sőfalván egyedül 1701-ben 58.²²¹ Aicsikon 1701-ből 9 van említve.²²² 1702-ben Vargyason 5, az udvarhelyi Lövétén 7.²²³ Ha fontolóra vesszük, hogy 1700 körül az orbai és gyergyói székéből még 79 solymár mutatható ki oklevél szerint, ugy a solymosok számát 100-nál többre kell becsülnünk, bár pontos számadatunk nincs rájuk nézve. Egyébránt számuk, a mint a sőfalvi adatokból következtetni lehet, folyvást növekedett, még pedig azért mert a solymárok a darabontok mellett lényeges kiváltságokat élveztek. Az 1701-iki aicsiki listában mindjárt a darabontok után sorakoznak rang szerint, tehát utolsó helyre a szabad székelyek között; de azért meg volt nekik is, a mint a listából kitetszik, a szabad sóizási joguk.²²⁴ Viszont a hadi szolgálatról s minden egyéb adótlól is mentesek voltak. 1652-ben megerősíti II. Rákóczi György a parajdi, korondi és sőfalvi sólyom fogókat azokban a jogokban, miket nekik az apja adott volt.²²⁵ A hadi szolgálatról való fölmentés nagy kiváltság vala. Kétség kívül könnyebb és veszélytelenebb mesterség

volt, szépen otthon ülni, solymot szelidíteni vagy a hegyek közt fogdosni, mint háboruban az életet kockáztatni.

Kiváltságaik élvezetében egészen 1691-ig megmaradtak, sőt az új kormány is sokáig respektálta szabadságaikat. Csak 1698-ban kezdtek az orbai solymárok erősen protestálni az adó és a szolgálati kényszer ellen.²²⁶ Ugyanazt tették a csikgyergyói és az udvarhelyi solymárok is.²²⁷ Erre a gubernium 1700-ban az udvarhelyi solymároknak, adóként zálogul elkötött marháinak visszaadását rendelte el s meghagyta a tisztviselőknek, hogy jogaikat respektálják.²²⁸ További rendelkezésekről nem tudunk azután, de hogy kiváltságaik dacára is a következő időkben adót fizettek, abból látjuk, hogy azt még a jobbágytalan lófőknek is meg kellett tenniük.

... Foglaljuk össze most a rendek fejlődésére nézve, az idáig elmondottak eredményeit. E korszakon keresztül világosan felismerhető a társadalmi viszonyoknak a vármegyei mintája szerint való átalakítása. 1562-től 1601-ig ez az átalakulás erőszakos módon hajtattott végre, onnan kezdve pedig természetes következménye volt a katonai, gazdasági és társadalmi föltételeknek.

A társadalmi állapotok emez átalakulásából a legnagyobb hasznót a nemesség húzta. Még az 1601-iki felfordulást is hasznukra tudták fordítani. Jóllehet azok a jobbágyok, a

kiket ők 1601 előtt adományképp kaptak, teljesen egyenlők voltak a vármegyei levőkkel, vagyis ingatlan jószágok tulajdonosai maradtak, mégis sikerült nekik 1601. után a gazdaságilag tönkre ment és jobbágyokból lett szabadosokat, libertinusokat, vásár, adósság, kölcsön, tessék-lássák alapon jószágaikból kitudni és azokat megszerezni magoknak. Ily módon a birtokaitól esetek: bérlők, zsellérek vagy feleségek, harmadosok lettek; annyijok sem maradt, hová fejüket lehajhathaták volna s földesuraik kénye-kedvétől fügöttek. A zsellérek sorsára jutottak az ősbajbágyok is s mindazok, a kik 1614 előtt lettek jobbágyok. Ezekhez viszonyítva a jus regium alapján 1614 után eladományozott jobbágyokat, ezeknek száma amazokéhoz viszonyítva igen csekély volt s a következő időkben még jobban apadott. A jus regium t. i. a birtokosok vagy azok örökössei belegezése nélkül az App. P. T. 76 art. 7 szerint olyan ingatlanra nem volt kiterjeszhető, a melyen már azelőtt is nem volt meg. Ha pl. egy jószág, a melyen a jus regium érvényes volt, mikor a tulajdonos örökös nélkül halt el, akkor az valakire rászállt és ha a fiskus 32 éven belül jogigényét arra nem érvényesítette, akkor arra a jószágra a fiskus jogigénye elévült s a birtokból örökségi jószág lett, allodium.

(Folyt. köv.)

lyal szemben, magára az iparos osztályra nézve is hova-tovább fontosabb teendők várnak nemcsak önmagával szemben, hanem szemben amaz iparággal is, amelynek munkásai, művelői.

Mint már említettem is az iparos embernek bizonyos fokú műveltségre kell szert tenni, szóval el kell sajátítania azt az általános műveltséget, melyre már emberi méltóságánál fogva is szüksége van s a mely nélkül ma már az eke szarva mellett működő ember is alig boldogulhat.

(Folyt. köv.)

Jótekonycélú estély Homoród-fürdőn.

A Homoród fürdőn időző Dr Bilinszky Lajos, pápai kamarás, tanítónőképző int. igazgató lelkes közbenjárására, a fürdő hölgy-közönsége, élükön Bod Péterné, igazgatónéval, a nagyon elhanyagolt homoródi kápolna javára fenyesen sikerült estélyt rendezett vasárnap, augusztus hó 5-én.

A fürdő zenekarának Rákóczy Nyitánya után Bod Péterné gyönyörű nyelvezettel megirt fölolvasását tartotta meg a kurucz költészetéről. Mesteri kezzel választotta ki az anyag halmából azt, ami mindenkit érdekelt, mindenkit gyönyörködtetett, amiből mindnyájan tanulunk. Mely hazafias érzéssel és fülbemászó kedves hangon mutatta be a kurucz-költészet legremekesebb alkotásait. Amikor felolvasása folyamán odáig jutott, a zenekar tárogatóssá mutatott be egy párt, a legszebbekből, majd megszakította fölolvasását, hogy Krusniczky Elek jogszerű gyönyörű kurucz-nótái bámulják el a közönséget és hogy Gyárfás Erzsike szavai, Czinka Panna illusztrálja a mondottakat. Szünni nem akaró tapsvihar honoralta a szép kurucz-nótákat s a magasröptű szavakat. Azután rámutatott a fölolvasó a kurucz-elmekre az újabb költészetben. Magvas és sok érzéssel irt fölolvasását rendkívüli figyelemmel hallgatta végig és zajos tapsal halálta meg a közönség.

Dr Burnáz Imréné sok tudással és nagy lelkesedéssel előadott hazafias szavai magával ragadta a lelkesedésre hangolt hallgatóságot.

Ekkor lépett a dobogóra Dr Vass Lajosné, hogy elenekelje: Rika belépőjét. Siri csend lett a teremben, amelyet nyomban rá betöltött Vass-né ezüst-csengésű, pompásan iskolázott, művészi modulált, bájos hangja. Nem csalódtunk! Művészi élvezet volt az a szó valódi értelmében. Meg is újrazta a közönség és csak szerénységünk tiltotta, hogy harmadszor is ki ne hívjuk, hiszen elhallgattuk volna Isten tudja meddig.

Végül Papp Erzsike és Mariska adták elő a «Modern hölgyek» című aranyos dialogot, a hallgatóság zajos tetszését érdemelve kitűnően sikerült alkotásaikkal.

A fürdő közönség a szakadó eső dacára is megtöltötte a termet, azt hiszem, hogy mindenki ott volt. Nagyon sokkal beszéltem, de egyetlen egyet sem találtam, akinek ne az lett volna a véleménye, hogy egy igazán minden ízében sikerült, ma-

gas színvonalon álló művészi estélyt élveztünk végig, amelynek kedves emlékét sokáig meg fogjuk őrizni.

200 korona volt a bevétel, amelyből a 26 korona kivonást levonva 174 korona tisztá jövedelem a kápolna javára esik. Felülfizettek: Izmael M. né 9 K. Dr Wittigschlager 6 K Hügel és N. N. 2—2 K. Mikes gróf, Kiss B., Konez A-né, Konez L. 1—1 K. Sokan több jegyet is vettek s ezáltal gyarapították a bevételt.

A jegyek elarusítása körül dicsérendő buzgalmat fejtettek ki: Dr Burnázné, Dr Wittigschlageré, Homolayné, özv. Szarkáné, Putnoky Mariska, Bod Eteleka, Bod Piroška, Konez Mariska, Peter Mariska, Papp Mariska, Gyárfás Erzsike, László Mariska, Kovács Ilonka, Gál Jankó és Székely Jankó.

A fürdő közönség abban az édes reményben ringatja magát, hogy a jövő évben már legalább részben kitarozva fogja találni a kápolnát

Egy jelen volt.

KÜLONFÉLÉK.

— **Brassói főispán** — hír szerint — Gróf Mikes Zsigmond bodolai földbirtokos lesz.

— **Milánóban** a magyar iparművészeti kiállítást elhamasztotta a tűz. A tüzkatasztrófa által okozott kár tizenöt millió líra. Ebből hat a magyar és a többi az olasz iparművészetre esik. A kiállított tárgyaknak alig fele volt biztosítva. — Ezen világiállításon a helybeli állami szakiskola is képviselve volt.

— **A sorozás** az 1906. évre vonatkozólag október hó 10-től november 30-ig történik meg.

— **Gyilkosság Bethlenfalván.** Bartók József bethlenfalvi mező-őr éjjel-nappal töltött fegyverrel járkált még a falu között is. Pedig hát — szabály szerint — csak szolgálatban dukált volna neki a fegyver. Valóságos réme volt a községbelieknek, de különösen a szomszédoknak, kiket gyakran lelővéssel fenyegetett. Különösen Bedő Péter volt igen nagy szálla a szemében, mert ez a csendes, jámbor életű ember anynyira merész volt, hogy az apja házat becsületes keresményéből megvásárolta; noha ez ellen Bartók fenyegetéssel tiltakozott. Bedő Péter a község szélén, lakatlan és közeli szomszédok nélkül lakott feleségével és öt gyermekeivel. Bartók folyton inzultálta őket. Egyszer Bedőnével is összetűzött, aki erőteljes asszony lévén, kiesavarta támadója kezéből a botot, melylyel agyonverni akarta. Vasárnap Bedő Péter templomban volt s úgy fél 12-kor került haza. Bartók József később Bedőt megtámadta és szolgálati fegyverével irgalom nélkül lelőtte. A nagy családot hátrahagyott szorgalmas kisbirtokos kedden a helybeli kórházban meghalt. A gyilkost letartóztatták és most a kir. ügyészség fogházában várja méltó büntetését.

— **A polgári önképző-kör** e hó 12-én Sándor István (Koronkai-féle) kerthelyiségében rendezendő zártkörű nyári tanmulatsága iránt élénk érdeklődés mutatkozik. Akik tévedésből meghívót nem kaptak, az a igényt tartanak, szíveskedjenek az egyesület helyiségében bejelenteni.

— **Bosszúálló cseléd** Korunk om-lottóságát, erkölcsi züllöttségét igen élénk szíben tünteti fel Molnár Zsuzsa, alig 13—14 éves cselédleány vakmerő cselekedete. Minapában pa-

rajdi Szállasi Györgyné, az amugyis ögyelgő cselédleánynak meghagyta, hogy az istállót takarítsa ki. Vasárnap volt s Molnár Zsuzsának nem tetszett a dolog, de azért elment és munkához fogott. Azonban bosszút forralt és ebből kifolyólag felgyújtotta az istállóval kapcsolatos csürr, melytől a szomszéd épülete is leégett. Szállasiné jajveszékelt a tüzeset ideje alatt s miután fel sem tételezte, hogy ki legyen a tettes, vallásos asszony lévén, úgy nyilatkozott, hogy a bűnös kézrekerülése érdekében misét szolgáltat. A cseléd attól való félelmében, hogy merész cselekedete ilyen módon napfényre kerül, újabb tervet szőtt. Elhatározta, hogy kenyéradóját megmérgezi. Gyufaföldet készített és beledobta Szállasiné kávéjába, hogy attól meghaljon és így az ő bűne továbbra is titokban legyen. A gyufa-oldat szagtól természetesen az asszony rögtön megérezte és kiderült a lelkiismeretlen szolgáló bűneinek egész sorozata is.

— **A városi borvizsgáló bizottság** minap megkezdte működését és erélyes vizsgálatokat tartott. E közben — mint értesülünk — Ferenngel Gyula borkereskedését is alaposan megvizsgálta. A mintegy 80 ezer liter mennyiségű különböző fajtaú bort rendre megkóstolta s az összes készletet kifogástalan minőségű, természetes bornak találta.

— **Kosaras tanmulatságot** rendez e hó 12-én a szegény iskolás gyermekek felségítésére a Zetelakán szünnidőző tanuló-ifjuság személyen kint 60 filléres belépési díjjal d. u. 6 óratól kezdődőleg. A mulatságot érdekes műsor előzi meg. Felolvas: Gáspár Árpád tanító, szavalnak: Sebestyén Iluska, Márton Árpád és Petres Jula, monologot ad elő: Márton János, énekelnek: Dr Sebestyén Imréné, Lukácsffy János és Márton Lajos, valamint az ifjuság.

— **Halálozások.** Kolumbán Árpád életének 23 ik évében e hó 3-án Olaszteleken; id korondi Szász Janos földbirtokos, községi és vármegyei tvh bizottsági tag, iskolaszéki elnök 64. életévében e hó 4-én elhalt Korondon.

— **Magyarországi munkások rokonsági és nyugdíj-egylete.** Ezen páratlan előnyöket nyújtó egyesület fiókja vasárnap délelőtt Solyomossy Endre tanár elnöke alatt formailag megalakult városunkban. A végleges alakulás a központi kiküldött részvételével folyó évi szeptember 16-án lesz. Addig is ideiglenes elnöknek Solyomossy Endre, pénztárnoknak Blájer Balázs és jegyzőnek Lőrinczi Béla megválasztattak. Eddig 60 tag van városunkból. Jelentkezni Blájer pénztárnoknál lehet.

— **Zsuzsika veszedelme.** Halálos veszedelem érte az öt éves Kovács Zsuzsikát Derzs községben. Nagyanyja: Papp Mihályné nevelte, mert édesanyja — szegénysége miatt — dajkának kellett hazulról elmenjen. A nagyanyó sem volt különben; napszámba ment tehát s az öt éves Zsuzsikát rábizta annak 7 éves nénjére. Mind a kettő gyermek lévén, ugyan csak egyenlő gondolkozással bírtak. Zsuzsika ruhája a nyitott tüzhelyen levő paráztól meggyulladt és ijedében kiszaladt a kapuhoz. Mire a

segítségére siető jó emberek égő ruháját lehúzták, addig a szegény gyermek majdnem szénné égett. Szörnyű kínok között, pár óra múlva meghalt. A később hazatért nagyanya ajultán rogyott össze unokája szerencsétlensége miatt. Feltétlenül szükséges egy napközi otthon minden községben, hol az ilyen viszonyok között élő szegények gyermekei állandó gondozásban részesüljenek. Sok, sok emberélet esik áldozatul — hasonló körülmények között.

— **A székely kamara kiállításra való felhívása.** A kereskedelmi és ipar kamarától következő felhívást vettük: A Magyar Védő Egyesület a m kir kereskedelmi kormány, Torda-Aranyos megye és Torda város közönségének támogatásával 1906 okt. 1—6 napjain Tordán a városliget ujonan épült csarnokában, a hazai ipar bemutatása és terjesztése céljából közhasznú ipar kiállítást rendez, melyen az erdélyi ipari készítményeket helyezi el. Meg pedig tizenket csoportban bemutatja, a gép-, bányá-, bőr-, ruházati, papír-, elemti-, vegyi- sokszorosító ipartermékeket, az ipar és művészet csoportjába sorozható tárgyakkal együtt. Tisztelettel kerjük t. Cimet, hogy az említett kiállítást anyagilag, készítményei kiállításával és erkölcsileg, hatáskörében való ajánlással támogatni sziveskedjen. Nekünk, akikhez annyi idegen selejtes terméket importálnak, elsőrendű kötelességünk támogatni minden alkalmat, ahol termelők és vevők ismerkedését elősegítik, s ez által a magyar ipar terjedését, támogatását megkönnyítik. Meg mindég tájékozatlan a nagy közönség, hogy hol, mit készítenek és hol, mit szerezhetne be a maga javára úgy, hogy ez által honfi tarsainak is segédletet nyújtson. A tordai kiállítás ezért fontos ezért támogatandó minden jó hazafi által. A kiállítás előkösege a hozzá fordulóknak szívesen nyújt a továbbiakra nézve részletes felvilágosítást. Marosvásárhelyt, 1906 augusztus 1. Váradai Márton alelnök Sz Szakács Peter titkár.

— **Kápolnásfaluban** Cserese Miklós odavaló Gál Jánost meglőtte. A szerencsétlen ember nyomban meghalt.

— **Hirdetés és jótekonyság** Verne irta meg valamelyik regényében, hogy egy izlandi arvagyermekek tíz éves korában fölcsapott rikkancsnak. Még tizenkét éves sem volt s Dublinban már szatócsboltot nyitott. Napi jövedelmének jóformán minden sillingjet ujsághirdetésre adta. Lan-kadatlan tevékenységet siker koronázta. Nemcsak hogy szép vagyont gyűjtött, de fiatalkori jötevőiről sem feledkezett meg. A Schaffhausenben megjelenő Bachmann-féle kalendárium elmondja Aristide Boucicart asszony történetét. Szegény mosónőnek a leánya volt, a ki fiatalon Parisba került mint elarusítónő s ebben a minőségben vette el feleségül egy háziszolgát. Az asszony eleinte ruhával kereskedett Asszony korában tanult meg csak olvasni és írni és mégis mihamar észrevette, hogy a hirdetés hatalmas emeltvéje az üzletnek. Jövedelmének ketharmad részét hirdetésre és képes árjegyzékre költötte s hogy nem hiába, bizonyítja az az óriás bazar, a mely négy utcának a sarkára torkollik. Szülőfalujának, Verjexnek nagy ösz-szegeket adományozott; nagyvezet alkalmazottjának az első bizottsárról egy szép napon két millió frankkal gondoskodott és Paris szegényeit olviz idején harmadszor gyapjútakaróval lepte meg a londoni híres gyáros. Lane Ferdinánd négy munkással kezdte meg az üzemet s ma háromszáz ember dolgozik gyárában. Ne csodáiban francia, angol vagy német ujság, a

melyben ekehirdetése meg ne jelenne. Hatvan éves korában Lanc egy millió márkát adományozott munkásainak, halála után pedig az özvegye újabb ötszáz ezer márkát és hatszáz ezeret egy kórház építésére. S mindez a sok jószág nem másnak tulajdonítható, mint hogy az adományozó fölismerte a hirdetés hasznos voltát s így lett gazdag emberre és közvetve sok szegénynek tamogatójává

— **Elsülyedt hajó.** Madridi távirat szerint — a Syria gőzös a Hamigas-öböl közelében zátonyra jutott, elsülyedt és 200 személy a vízbe fullt.

— **Cimeres névjegyek** rendes és dombornyomással, igen csinos kiállításban készülnek Betegh Pál és Társa könyvnyomtató-intézetében Székelyudvarhelyt. Nagy választék, előnyös árak, pontos kiszolgálás.

— **Országos kirakóvásárok augusztus havában** a következő helységeken és napokon lesznek:

10. Maros-Ujvár, Ó-Radna, Szász-Rég c.
11. Eczel, Kis-Apold.
12. Papolcz.
13. Felek (Szeben m.).
15. Dés, Sarmaság.
16. Gernyeszeg, Harasztkerék, Kendi-Lóna
17. Előpatak, Mócs
18. Drág, Szamos, Nagy-Goroszló, Volja.
19. Farkaslaka, Nagy-Ényed.
20. Nagy-Győr-Monostor.
21. Barót, Csik-Kozmás, Kőszvényes, Küküllővár.
23. Felvincz, Kis-Kapus, Nagy-Borosnyó, Sárkány.
24. Nagy-Kapus Paszmos, Szászsebes.
25. Korond, Morgonda.
27. Alsó-Vist, Hátszeg, Kerelő-Szt.-Pál, Magy.-Fráta, Magy.-Nagy-Zsombor.
28. Maros-Ilye, Sülelmed, Topánfalva, Tövis.
29. Besztercze, Nagy-Disznód.
30. Zalatna.
31. Aleczina.

Császárfürdő Budapest. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kénes hévízi gyógyfürdő, modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, uszodák, török-, kő- és márványfürdők; hőlég-, szénasavas- és villamosvíz-fürdők. Ivó- és belégzési kúra. 200 kényelmes lakosztály. Szolid kezelés, jutányos árak. Prospektust ingyen és bérmentve küld az **Igazgatósnak.**

CSARNOK.

IMA*

(Homoródfürdőn.)

Világnak alkotója! Életnek és halálnak szabados Ura! Örömmel és bánattal adója! Népeknek Istene és nemzeteknek atyja!!

Halás szívvvel borulunk le előtted imádásod napjának reggelén, mert nincs lelkünknek forróbb ohajtása és tisztább öröme, — nincs szívünknek édesebb vágyódása, nagyobb gyönyörűsége és boldogsága, mint hogy ha nagy nevedet magasztalhatjuk.

Imádunk Uram! mert te teremtetted a mennyet és a földet; te hívtál életre minket is és te hoztad fel egykor őseinket Kárpát szent bérére!

Oh! bizony ha «annyi bal szerencse közt» mindenható erőddel nem védted — elsős karoddal nem oltalmaztad volna a magyart, kit vészek hányának: egy ezred éven át nem élhetett és oly sok viszály között nem maradhatott volna itt, a 4 folyam ölen, ez annyi honfi könnyel és vérrel áztatott s megszentelt drága földén!

* Mondotta 1906. július 29-én Bod Károly ny. r. tanár-lelkész.

Te parancsolod Uram, hogy az idő gyorsan elröpüljön; hogy a tavaszt és a nyarat ősz, a virulást hervadás, az örömet bánat és az életet, a halál váltsa fel.

Ime! csak az imént hallók a csalogány csattogását, a pacsirta bájos dalát és a gyümölcs-hozó nyár kies napjai mégis már-már kiesnek az évből; megszárad a fű, elhervad a virág, daru-fecske utra kél s aztán a fák lombja csöndesen lehull.

És mi is, kik örömmel, oly sok édes és szép reménnyel gyültünk ide, hogy fölülülvén, új erőt nyerjünk az élet fentartó forrásokból és a balzsamos légből: — ma-holnap fájó szívvel bucsuzunk e kies vidéktől, soká — örökre tán!..

Hála legyen neked oh! örökké való Isten! hogy minket nem csak ide vezéreltél, hanem atyai segédmeje gondviselő kegyelmedet és oltalmadat se vontad meg tőlünk!

Oh! ha itt új erőt nyerhetnénk, a tovább küzdéshez!

És oh! bár ne csak testi gyöngeségeinktől, hanem emberi gyarlóságainktól, vétkeinktől, lelkünknek minden terhétől, bánatunktól, sőt lehető büneinktől is megszabadulhatnánk!

Oh! bár ne csak testben, hanem lélekben, gondolatban, érzésben és akaratában is megizmosodva távozhatnánk el innen és vehetnők kezeinket ismét a munkára!

Am! de mi erőtelen, gyarló gyermekek vagyunk; érezzük gyöngeségünket és jól tudjuk azt, hogy «ha te meg nem tartasz Uram! hiában vigyáznak a mi szemünk!»! Azért esdekelve kérünk, állj mellettünk; szent lelkeddel segíts meg és vezered, hogy akik most itt együtt vagyunk, ne feledjük el egymást, hanem kössön — és tartson össze minket a keresztényi hit és az a tudat, hogy mindnyájan a te gyermekek — és egy hazának vagyunk polgárai, akik bár különböző helyeken és nyelveken, de téged imádunk és akit egykor váltságunkra elküldöttél, a te szentfiadat, a Jézus-Krisztust!

Kössen és tartson össze minket az az igaz vallásosság, amelynek vezére a Krisztus-fundamentuma, alapja pedig az a testvéri szeretet, amely mindeneket eltűr, elfedez és elfeled s amely egykor lefogja dönteni a felekezetek szűk korlátait, hogy legyen — a Jézus ígérete szerint — egy akol és egy pásztor.

Ez a keresztényi hit legyen élet-hajónknak kormányosa, irányítójá pedig a krisztusi szeretet.

És reméljük egy jobb, egy szebb s boldogabb jövőt!

Reméljük, hogy még talán itt, az erdős bércek ölen is újra látjuk egymást!

Reméljük, hogy itt e földön, hazánkban és hazánkban is lesz beke és egyetértés; a siron tul pedig egy szebb s boldogabb hazában elvesztett és sokáig siratott kedveseinket is viszontlátni és ölelni fogjuk!

Reméljük, a becsületes és hiv munka igazságos megjutalmazását és az erény diadálát!

Oh! taníts Uram! megérteni egymást és szeretni lángolva hazát és nemzetet!

Oh! taníts mindnyájunkat ne csak

megérteni, hanem hiven követni a koszorús költő ezen «Szózat»-át:

«Hazádnak rendületlenül,

Légy hive oh! magyar!».

Amen.

KÖZGAZDASÁG

Hogyan kell sörárpát csépelni?

A malata-gyárosok és serfőzők általában arról panaszkodnak, hogy a Magyarországon vásárolt sörárpából nem tudnak jó malátát készíteni. Ennek pedig nem az árpa az oka, hiszen Magyarországon kitűnő minőségű sörárpa terem, hanem az, hogy a gazdák és a cséplő gépezetek teves balhiedelemből nagyon is letokszálják, lekopatják, legömbölyítik és ezzel mindenkor meg is sértik az árpaszemet csépléskor, úgy gondolkozván, hogy az ilyen lekopatott árpát a malatagyárosok és serfőzők szívesebben veszik. Pedig ez nem úgy van! Még a legjobb sörárpa sem adhat jó malátát, ha héjja megsérült, vagy a szem megrepedt vagy bármelyik hegyes vége tulságosan le van kopatva. Az ilyen árpa áztatáskor nem adhat egészséges csirát, tehát malátát, hanem elpenészesedik. Vagy ha ad is valamelyes csirát, miután az sértett magból kelt, nem lehet tartós és vele jó sört készíteni nem lehet. Már pedig a gazdának saját érdeke kívánja, hogy olyan állapotban hozza sörárpáját piacra, amint azt a malatagyárosok és serfőzők kívánják. Ezek pedig csak a sértetlen épszemű árpát keresik és fizetik. Egyáltalán nem törődnek azzal, hogy az árpa hegyes maradt, sőt ezt jobban fizetik, mint a lekopatottat, mert a hegyes szemű árpát a cséplőgépek dobja és tokszálójába minden biztonnal kevesebbet sértette meg, mint a legömbölyítettet. Ne tévessze meg a gazdákat az a régi felfogás, hogy minél nagyobb a sör árpa hektóliter-súlya, annál nagyobb az ára. A malatagyárosok és serfőzők mind szívesebben veszik a 67—70 kilós árpát, mint a 70—73 kilóst, azon egyszerű okból, mert az agyonkopogatott, legömbölyített árpa nehezebb hektóliter súlyú ugyan, de sokkal több jobban sértett szemekből áll, mint a le nem kopatott és így kevésbé vagy egyáltalán nem sértett szemű árpa, mely malátakészítésre ilyenformán sokkal jobb. A sörárpa cséplésnél tehát nagyon kell ügyelni arra, hogy a szem meg ne sérüljön.

Kiadja: Betegh Pál és Társa újságkiadó intézete.

Szám: 2748—906. k. i.

Hirdetmény.

Oklánd község tulajdonát képező korcsmahelyiség és telek folyó évi május hó 18-án történt berbeadása ellen utóajánlat adatván be, ennek alapján közhírré teszem, hogy a korcsmahelyiség és telek berbeadására újabb határidőül folyó évi szeptember hó 3-ának d. e. 9 óráját tűzöm ki.

Az árverés Oklánd községébe nagy termében fog megtartatni, mely alkalommal a korcsma és telek 1907 évi január hó 1-től számított három egymásután következő évre a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni. Kikiáltási ár 900 korona, feltételek alulírott főszolgabírónál megtekinthetők.

Árverezni csak a kikiáltási ár 10 százalékanak — mint bánatpénznek

— az árverést vezető főz letevése után lehet.

Oklánd, 1906. aug. 3.

SZABADY TIVADAR,
főszolgabíró.

Ügyes, fiatal hölgy

pénztárosnőnek

felvétetik Persián János divatkereskedésben. — Felsőleányiskolát, vagy polgárit végzett hölgyek előnyben részesülnek.

Hegedü-oktatás.

Képzett fiatal ember hajlandó bárkit hegedü-oktatásban részesíteni. Címe megtudható a kiadóhivatalban.

Eladó kocsik.

Egy felváltásos kocsit javítva, jóállás mellett és egy új felolajos tengellyel, előnyös árral adó David Gergely kovácsmesternél Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca 26 sz. alatt.

BOR!

Fernengel Gyula Székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben hapható.

Mindenféle

bélyegzők

gyári aron és leggyorsabban szerezhetők be

Betegh Pál és Társa

könyv-, papír-, író- és rajzszerszerezésében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca. 31. sz.

Keletbélyegzők önnedvezővel; «Mercur» keletbélyegző forgatható ruggyanta szalaggal; «Hungária» keletbélyegző ruggyantából; «Egyetemes önnedvesítő» könnyű szerkezet, egészen rézből és rezplehből, alanyozva; «Monitor» önnedvező, számozó és lapszámozó gépek.

Üzlet átvétel.

Alulírott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy Sterba Ödön jöhírű fűszerkereskedését vétel útján átvettem és azt ezentul saját nevem alatt folytatatom.

Midőn ezt a körülményt a közönség szives tudomására hozom, kijelentem, hogy fő törekvésem lesz a legkényesebb igényeket is úgy a szolid, pontos és előzékeny kiszolgálással, mint kiváló minőségű és olcsó áruimmal kiérdemelni.

Kérem a n. é. közönség elődöm iránt tanusított szives pártfogását részemre is fentartani és én ígérem, hogy azt minden tekintetben ki is fogom érdemelni.

Gyarmathy Ákos

fűszerkereskedő.